

Reactie op Internetconsultatie conceptregeling SPUK Huiselijk geweld en kindermishandeling 26 september 2024

De conceptregeling SPUK Huiselijk geweld en kindermishandeling is opgesteld omdat de vorige SPUK regeling per 1 juli 2024 is verlopen. Net als de vorige SPUK regelt deze regeling de financiering van vier specialistische functies in het domein van huiselijk geweld en kindermishandeling die landelijke samenwerking vereisen. De doelgroep van deze functies is te klein om lokaal of regionaal te organiseren.

Blijf Groep ziet de conceptregeling als een praktische oplossing om de financiering voor deze functies in 2024 en 2025 te regelen.

Wij zijn verder van mening dat de regering tijdig een structurele oplossing moet bieden voor de financiering van de specialistische functies vanaf 2026. Immers staat in artikel 11: “In het hoofdlijnenakkoord is bepaald dat er voor het jaar 2026 en verder geen specifieke uitkeringen zullen worden verstrekt, de verwachting is dan ook dat deze specifieke uitkering hierna niet meer zal worden verlengd.”

Behalve de financiering van de specialistische functies vragen wij uw aandacht voor twee belangrijke aandachtspunten in de financiering van de vrouwenopvang, namelijk de wens voor integrale financiering en de indexering van de DUVO-middelen. We eindigen met de oproep om bezuinigingen op de SPUK Huiselijk geweld en kindermishandeling na 2026 te voorkomen.

Integrale financiering

De juiste interventies, in de juiste volgorde en op het juiste moment is nodig om huiselijk geweld duurzaam te stoppen

In 2024 ‘vieren’ we het jubileum van 50 jaar vrouwenopvang in Nederland. Vrouwen (en een enkele man) die slachtoffer zijn van de meest ernstige vormen van huiselijk geweld kunnen hier terecht met hun kinderen. De groep die in de opvang terecht komt maakt in het jaar voorafgaand aan de opvang gemiddeld 74 psychische, 69 fysieke en 24 seksuele geweldsincidenten mee, waarvan 22 incidenten met letsel. In de helft van de gevallen gaat het geweld gepaard met ernstig controlerend gedrag en isolatie¹.

Vrouwen (en een enkele man) die slachtoffer zijn van de meest ernstige vormen van huiselijk geweld kunnen in de vrouwenopvang terecht met hun kinderen. Daarnaast biedt de vrouwenopvang bescherming via intensieve, ambulante begeleiding.

Vrouwenopvangorganisaties zien dat geweld achter de voordeur zich in verschillende patronen voordoet², met een verschillende achtergrond, die om een verschillende aanpak vragen. Daartoe behoren verschillende vormen van samenspel tussen betrokken organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein. In alle patronen zien we bij veel gezinnen en huishoudens een complex palet aan problemen die tegelijkertijd spelen. Deze problemen hebben effect op elkaar, en het is daarom zaak om ze geïntegreerd en systeemgericht aan te pakken.

Om goede hulpverlening te bieden binnen de vrouwenopvang en maatschappelijke opvang, is het essentieel dat deze organisaties in Nederland **systeemgericht en integraal**

¹ In de lift - Cohortstudie naar de effecten van de Oranje Huis Aanpak. Verwey-Jonker Instituut (2021)

² Verwey-Jonker onderscheidt vijf patronen: intieme terreur, gezin in de stress, langdurige zorg, kindgedrag en opvoedstress en complexe conflictscheiding.

hulpverleners. Daarbij gaat het om samenwerking met de GGZ (volwassen en jeugd) en begeleiding op verschillende levensgebieden zoals schulden, huisvesting, opvoedvaardigheden en verslaving. Een systeemgerichte, specialistische en integrale aanpak doet de kansen op het duurzaam stoppen van geweld toenemen. De juiste interventies in de juiste volgorde, op basis van een gedegen analyse, waarbij oog is voor de verschillende posities van individuen in het (gezins)systeem. Hoe beter we daar in slagen, hoe groter de kans dat het lukt om het geweld duurzaam te stoppen.

De vrouwenopvang heeft te maken met verschillende financieringsstromen. De huidige financieringssysteem zorgt voor hoge administratieve lasten omdat elke financieringsstroom eigen indicaties, grenzen en verantwoordingsystemen heeft. En niet alles wat gedaan wordt, is declarabel in de huidige financieringskolommen.

Dit sluit aan bij de conclusies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) in haar rapport Grenzeloos Samenwerken (2022). De RVS constateert drie terugkerende knelpunten: (1) het is niet altijd duidelijk welke partij verantwoordelijk is voor het organiseren van een passend zorgaanbod voor burgers, waardoor eigenaarschap ontbreekt; (2) het loont voor inkopers van zorg vaak niet om te investeren in passende zorg doordat baten vaak in andere stelsels vallen; (3) samenwerken over de grenzen van stelselwetten kost voor zorginkopers en aanbieders veel tijd en wordt door zorgverleners vaak als belastend ervaren. Dezelfde RVS constateerde in haar vervolgrapport De Kunst van het Innoveren (2022) dat het nodig is om andere financieringsstromen mogelijk te maken.

Blijf Groep ziet **integrale bekostiging** als randvoorwaarde om een doorbraak van systeemgerichte, integrale hulp in de vrouwenopvang en maatschappelijke opvang. Deze [infographic](#) opgesteld door Branchevereniging Valente brengt dit in beeld. Integrale bekostiging zorgt voor keuzes gericht op preventie en betere samenwerking tussen het sociaal domein en jeugdzorg. Ook helpt integrale bekostiging bij een soepele overgang van hulp aan minderjarigen bij het bereiken van hun 18^e verjaardag.

Valente vraagt het Rijk om:

1. zich in te spannen om **integrale bekostiging door gemeenten en zorgaanbieders** optimaal te faciliteren en daar waar nodig een centrale regierol te pakken.
2. om grondig **onderzoek te doen naar het effect en de uitvoering van systeemgerichte, integrale financiering** (inclusief wachtlijstproblematiek) mogelijk te maken. Dit onderzoek is nodig om met gemeenten en zorgverzekeraars tot afspraken te komen.
3. **aandacht voor de versteviging van kennis- en aanbod van hulp aan plegers van huiselijk geweld.** De sector vrouwenopvang wil en kan hier een belangrijke inhoudelijke rol in spelen. Centrale bekostiging vanuit het Rijk nodig om deze innovatie de nodige boost te geven.

Indexering

Gemeenten zijn sinds de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 verantwoordelijk voor een integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij ontvangen hiervoor middelen via de Algemene Uitkering en de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (hierna: DUVO). De DUVO is een tegemoetkoming voor de kosten die gemeenten in dit kader maken en heeft dus niet de intentie kostendekkend te zijn. Het overgrote deel van de DUVO wordt op basis van een objectief verdeelmodel verdeeld over 35 centrumgemeenten. Het overige deel van de DUVO ziet op enkele specialistische functies

die door de gemeenten bovenregionaal zijn georganiseerd en waarvoor de SPUK-regeling is bedoeld.

Het zou logisch zijn als de centrumgemeenten ook de indexering van de DUVO-middelen ontvangen. Dat is op dit moment echter niet het geval. Die indexering loopt via het gemeentefonds. De centrumgemeenten worden hierdoor gedwongen om de omliggende gemeenten alsnog om een bijdrage te vragen. Wij vinden dit een onlogische en onwenselijke administratieve complexiteit.

Bezuinig niet op de SPUK Huiselijk geweld en kindermishandeling!

In het regeerprogramma is vastgelegd dat alle SPUKS per 2026 naar de gemeenten worden overgebracht met een korting van 10%. Hoe deze korting wordt verdeeld over de SPUKS en welke effectieve korting de SPUK Huiselijk geweld en kindermishandeling treft is nog onzeker. De korting op de SPUK Huiselijk geweld treft wel de mensen die er een beroep op doen op, maar komt niet tegemoet aan de wens van het kabinet om te bezuinigen op de uitgaven van het Rijk; de SPUK Huiselijk geweld is immers al afkomstig uit de DUVO. Blijf Groep wil u erop wijzen dat elke korting op de SPUK Huiselijk geweld, hoe groot dan ook, de beschikbaarheid en de kwaliteit van de specialistische hulp bij huiselijk geweld direct in gevaar brengt.